Lausunto: Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteko

Natalia Ollus
Julia Korkman
23.2.2022

HEUNI

Keskeistä

- Selonteossa asetettu kv sääntöpohjainen järjestelmä ja oikeusvaltioperiaate ihmisoikuespolitiikan keskiössä
- Vahva sitoutuminen ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden kunnioittamiseen
- Vahva pyrkimys edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia

Yritysten ihmisoikeusvastuun merkitys (luku 4.8)

- Työmarkkinoiden muutokset, lisääntynyt työvoiman liikkuvuus ja monimutkaiset toimitusketjut

→tarve varmistaa työntekijöiden oikeuksien toteutumisen

- Sääntely on olennaista: niin kansallisessa kuin kv sääntelyssä tulee huomioida ihmisoikeusongelmia kuten työperäinen hyväksikäyttö ja ihmiskauppa

- Tärkeä korostaa myös julkisten hankintatoimijoiden vastuuta ja velvollisuuksia
  - Hankinta-Suomi ja opas julkisille hankintayksiköille

Erityinen huomio: Rikosuhrien asema

- Tärkeää olisi edistää henkilöihin kohdistuvien rikosten torjuntaa ja tutkintaa sekä parantaa uhrien asemaa
  - Lapset rikoksen uhreina
  - Sukupuolistunut väkivalta
  - (Muu) lähisuhdeväkivalta
  - Seksuaali-ja sukupuolivähemmistöt
  - Ihmiskaupan uhrit (ml työperäinen ihmiskauppa)
  - Ikääntyneet oikeusprosesseissa

Haavoittuvassa asemassa olevien uhrien asema parannettava (luku 5.3)

- Vakavan parisuhdeväkivallan riskin arviointi (MARAK) → varmistettava yhdenvertainen käyttöönotto sekä henkilöstön osaaminen (tunnistaminen, riskin arviointi sekä tutkiminen)

- Poliisille ja oikeusalan viranomaisille taattava erityisosaamista liittyen haavoittuvassa asemassa olevien asianosaisten kohtaamiseen ja kuulemiseen
  - Esim. *pakottava kontrolli* vaikeasti tutkittava ja todistettavissa oleva ilmiö joka kuitenkin vaikuttaa suuresti useassa mainituissa rikostyypeissä
  - Myös trauman ymmärtäminen prosesseissa olennaista
  - Ikäihmisten esille nostaminen haavoittuvana ryhmänä
  - Näyttöä siitä, että lapsirikostutkinnassa erikoistuneissa yksiköissä tutkitaan tehokkaammin

Vastuullinen pakolaispolitiikka ja muuttoliikkeen hallinta (luku 6.5)

- Monet turvapaikanhakija- sekä pakolaisnaiset ja -tytöt kohtaavat ja ovat kohdanneet sukupuolistunutta väkivaltaa (ml esim. pakkoavioliittoja, kunniaväkivalta ja silpominen)

- Rikos- ja oikeusjärjestelmä ei HEUNIn tekemän selvityksen mukaan tunnista tätä, eivätkä uhrit näin ollen saa heille kuuluvaa suojelua ja tukea

→Lisää koulutusta niin vastaanottotoiminnan kuin rikosprosessin edustajille

Kiitos, tack!

Julia.korkman@om.fi
Natalia.ollus@om.fi